

DỰ THẢO LUẬT THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN: TỪNG BƯỚC TẠO ĐIỀU KIỆN THUẬN LỢI CHO NGƯỜI NỘP THUẾ, NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC

PHẠM QUỲNH NHUNG

Qua gần hai thập kỷ thi hành, Luật Thuế thu nhập cá nhân 2007 và các văn bản sửa đổi, bổ sung đã phát huy vai trò quan trọng nhưng cũng bộc lộ những thiếu sót trước sự phát triển kinh tế - xã hội. Hiện nay, Luật Thuế thu nhập cá nhân (**Dự thảo Luật**) đang được cơ quan có thẩm quyền soạn thảo, lấy ý kiến nhằm khắc phục hạn chế và hoàn thiện khuôn khổ pháp lý trong lĩnh vực thuế thu nhập cá nhân. Trong Bản tin pháp luật này, Văn phòng luật sư NHQuang&Cộng sự sẽ phân tích một số quy định mới của Dự thảo Luật có khả năng ảnh hưởng đến các cá nhân như sau:

Thứ nhất, sửa đổi, bổ sung các khoản thu nhập chịu thuế, tiêu biểu như:

- Đối với thu nhập từ kinh doanh, Dự thảo Luật bổ sung (i) Thu nhập từ hoạt động đại lý, môi giới, hợp tác kinh doanh với tổ chức và (ii) Thu nhập từ hoạt động kinh doanh thương mại điện tử, kinh doanh dựa trên nền tảng số. Ngoài ra, tất cả các thu nhập từ kinh doanh sẽ không bao gồm thu nhập của hộ, cá nhân sản xuất, kinh doanh có doanh thu từ 200 triệu đồng/năm trở xuống (hiện nay là 100 triệu đồng). Theo đó, Chính phủ có thể điều chỉnh mức doanh thu nêu trên để phù hợp với biến động của giá cả và tình hình kinh tế xã hội.
- Đối với thu nhập từ tiền lương, tiền công: Dự thảo Luật bổ sung (i) khoản tiền thù lao, khoản lợi ích bằng tiền hoặc không bằng tiền dưới mọi hình thức, và (ii) thu nhập khác để đảm bảo bao quát tại quy định này.
- Dự thảo Luật bổ sung một số thu nhập chịu thuế khác như: (i) Thu nhập từ chuyển nhượng tên miền internet quốc gia Việt Nam “.vn”; (ii) Thu nhập từ chuyển nhượng chứng chỉ giảm phát thải, tín chỉ các-bon, trái phiếu xanh; (iii) Thu nhập từ chuyển nhượng biển số xe ô tô trúng đấu giá (cùng với xe ô

tô gắn biển số trúng đấu giá); (iv) Thu nhập từ chuyển nhượng tài sản số (tài sản ảo, tài sản mã hoá); và (v) Thu nhập từ quyền sử dụng, quyền sở hữu, chuyển nhượng tài sản khác do Chính phủ quy định.

Việc bổ sung các thu nhập chịu thuế nêu trên nhằm nâng cao hiệu quả quản lý của Nhà nước trong thời đại đẩy mạnh phát triển công nghệ, môi trường và hợp tác kinh doanh như ngày nay, đặc biệt là các hoạt động kinh doanh và chuyển nhượng liên quan đến nền tảng số.

Thứ hai, sửa đổi quy định về giảm trừ gia cảnh cho cá nhân người nộp thuế và người phụ thuộc

Giảm trừ gia cảnh là số tiền được trừ vào thu nhập chịu thuế trước khi tính thuế đối với thu nhập từ tiền lương, tiền công của người nộp thuế là cá nhân cư trú. Theo pháp luật về thuế thu nhập cá nhân hiện hành, mức giảm trừ cho người nộp thuế là 11 triệu đồng/tháng (tương đương 132 triệu đồng/năm) và cho người phụ thuộc là 4,4 triệu đồng/tháng. Tuy nhiên, Dự thảo Luật đã lược bỏ mức giảm trừ cố định này và giao thẩm quyền cho Chính phủ trong việc quy định mức giảm trừ gia cảnh phù hợp với tình hình kinh tế - xã hội trong từng thời kỳ.

Theo rà soát, hiện tại, Bộ Tài chính đang lấy ý kiến dự thảo Nghị quyết điều chỉnh mức giảm trừ gia cảnh của thuế thu nhập cá nhân, trong đó đề xuất hai phương án:

- **Phương án 1:** Điều chỉnh mức giảm trừ gia cảnh theo tốc độ tăng chỉ số giá tiêu dùng (CPI), cụ thể: Mức giảm trừ cho người nộp thuế được tăng thành 13,3 triệu đồng/tháng, mức giảm trừ cho mỗi người phụ thuộc là 5,3 triệu đồng/tháng.

- *Phương án 2:* Điều chỉnh mức giảm trừ gia cảnh theo tốc độ tăng thu nhập bình quân đầu người và tốc độ tăng GDP bình quân đầu người, cụ thể: Giảm trừ 15,5 triệu đồng/tháng cho người nộp thuế và 6,2 triệu đồng/tháng cho mỗi người phụ thuộc.

Có thể thấy, việc điều chỉnh mức giảm trừ gia cảnh theo Phương án 2 sẽ góp phần giảm nghĩa vụ thuế cho người nộp thuế ở mức cao hơn. Tuy nhiên, dù áp dụng phương án nào, việc sửa đổi mức giảm trừ gia cảnh nêu trên đều hướng tới mục đích tạo điều kiện thuận lợi hơn cho người nộp thuế, cải thiện đời sống của người dân, tăng trưởng kinh tế và có thể gián tiếp làm tăng nguồn thu ngân sách nhà nước trong tương lai.

Thứ ba, điều chỉnh Biểu thuế thu nhập cá nhân từ 7 bậc xuống 5 bậc

Một trong những điểm mới nổi bật tiếp theo của Dự thảo Luật là đề xuất giảm Biểu thuế thu nhập cá nhân từ 7 bậc xuống 5 bậc. Luật Thuế thu nhập cá nhân 2007 áp dụng Biểu thuế thu nhập cá nhân gồm 7 bậc, bao gồm: 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30% và 35%. Tuy nhiên, trên thực tế, việc Biểu thuế bị chia thành nhiều bậc với khoảng cách hẹp dễ dẫn đến tình trạng nhảy bậc thuế, làm tăng số thuế phải nộp cho các cá nhân. Để khắc phục vấn đề này, Dự thảo Luật đề xuất hai phương án và đều rút gọn xuống còn 5 bậc, cụ thể:

- *Phương án 1:* Áp dụng các mức thuế suất 5%, 15%, 25%, 30%, 35% cho các mức thu nhập tính thuế/tháng tương ứng là: đến 10 triệu, trên 10-30 triệu, trên 30-50 triệu, trên 50-80 triệu và trên 80 triệu đồng.
- *Phương án 2:* Giữ nguyên các mức thuế suất như Phương án 1 nhưng tăng khoảng cách thu nhập trong từng bậc thuế. Phần thu nhập tính thuế/tháng được chia như sau: đến 10 triệu, trên 10-30 triệu, trên 30-60 triệu, trên 60-100 triệu và trên 100 triệu đồng.

Hiện tại, hai phương án trên vẫn đang được thảo luận và lấy ý kiến. Tuy nhiên, Phương án 2 được đánh giá là mang lại lợi ích lớn hơn, đặc biệt đối với những người có thu nhập ở các bậc thuế cao. Ví dụ: người nộp thuế có thu nhập tính thuế theo tháng là 55 triệu đồng sẽ phải áp dụng thuế suất 30% theo Luật Thuế thu nhập cá nhân 2007 hoặc theo Phương án 1 của Dự thảo Luật. Tuy nhiên, nếu Phương án 2 của Dự thảo Luật được thông qua, người nộp thuế này sẽ chỉ phải áp dụng mức thuế suất là 25%, tương đương với bậc 3.

Thứ tư, sửa đổi quy định về thuế thu nhập cá nhân đối với hoạt động chuyển nhượng bất động sản

Về thời điểm xác định thu nhập chịu thuế/tính thuế, theo Luật Thuế thu nhập cá nhân 2007, thời điểm xác định thu nhập chịu thuế từ chuyển nhượng bất động

sản là “*thời điểm hợp đồng chuyển nhượng có hiệu lực*”. Trên thực tế, đã có vướng mắc trong một số trường hợp khi bên nhận chuyển nhượng bất động sản được bên chuyển nhượng uỷ quyền nộp thuế, khi bên nhận chuyển nhượng làm thủ tục cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu/sử dụng bất động sản thì cơ quan nhà nước mới xác định nghĩa vụ thuế. Để giải quyết vướng mắc này, Dự thảo Luật bổ sung “*thời điểm đăng ký quyền sử dụng, quyền sở hữu bất động sản*” là một trong hai thời điểm xác định thu nhập tính thuế đối với thu nhập từ chuyển nhượng bất động sản.

Ngoài ra, Dự thảo Luật đề xuất thuế thu nhập cá nhân đối với thu nhập từ chuyển nhượng bất động sản của cá nhân cư trú sẽ bằng thu nhập tính thuế nhân với thuế suất **20%** theo từng lần chuyển nhượng. Trong đó, thu nhập tính thuế từ chuyển nhượng bất động sản được tính bằng giá bán trừ giá mua và các khoản chi phí hợp lý liên quan đến việc tạo ra thu nhập từ chuyển nhượng bất động sản.

Trong trường hợp *không xác định giá mua và các chi phí liên quan đến việc chuyển nhượng bất động sản*, thuế thu nhập cá nhân được xác định bằng giá bán nhân với thuế suất như sau:

- Đối với bất động sản có thời gian nắm giữ dưới 2 năm: 10%;
- Đối với bất động sản có thời gian nắm giữ từ 2 năm đến dưới 5 năm: 6%;
- Đối với bất động sản có thời gian nắm giữ từ 5 năm đến dưới 10 năm: 4%;
- Đối với bất động sản có thời gian nắm giữ từ 10 năm trở lên và bất động sản có nguồn gốc từ nhận thừa kế: 2%.

Thời gian nắm giữ bất động sản tính từ thời điểm cá nhân có quyền sở hữu, quyền sử dụng bất động sản đến thời điểm chuyển nhượng.

Có thể thấy, nội dung sửa đổi nêu trên đã đáp ứng các yêu cầu tại Nghị quyết 06/NQ-TW, Nghị quyết 18/NQ-TW và Nghị quyết 62/2022/QH15 năm 2022 trong việc nghiên cứu, hoàn thiện chính sách thuế, nhằm tăng cường quản lý, chống thất thu thuế, nhưng vẫn duy trì quyền và lợi ích chính đáng của các cá nhân và doanh nghiệp trong thị trường bất động sản, tránh tình trạng đầu cơ bất động sản.

Nhìn chung, Dự thảo Luật vừa chú trọng bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của người nộp thuế, vừa tăng cường hiệu quả quản lý nhà nước trong lĩnh vực này. Trong tương lai, Luật Thuế thu nhập cá nhân sẽ sớm được ban hành, do đó, các tổ chức, cá nhân cần chủ động nghiên cứu và cập nhật các quy định của Dự thảo Luật để sớm tiếp cận được với các thay đổi trong quy định pháp luật.